

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

MİHALGAZİ İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mh. Damlalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24
Web: www.investeskisehir.gov.tr

Hazırlayanlar

Güliz ÜNAL, Koordinatör, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Burak Canbulat, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Fatih Aydın, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Nigah Tunca, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Seyfettin KACIR, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır.
Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satılamaz.
Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Eskişehir ili Mihalgazi ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Raporundaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz. Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansına aittir. Raporunda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya taksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Eskişehir merkez ilçeler hariç 12 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, belediyeleri, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. TARİH	1
2. İDARİ YAPI	1
3. DOĞAL YAPI	2
3.1. İklim.....	2
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	3
3.2.1. Bitki Örtüsü.....	3
3.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	3
3.3.1. Jeotermal Kaynaklar.....	3
4. SOSYAL YAPI	4
4.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	4
4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	5
4.3. Eğitim.....	5
4.4. Sağlık.....	6
5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI	6
6. ALTYAPI	7
6.1. Elektrik.....	7
7. EKONOMİK YAPI	7
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	7
7.2. Tarım ve Hayvancılık.....	9
7.3. Sanayi.....	13
7.4. Küçük Sanayi Siteleri (KSS).....	13
8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ	14
SONUÇ	15
KAYNAKÇA	16

TABLolar

Tablo 1	Mihalgazi İlçesi Jeotermal Kaynak.....	3
Tablo 2.	Mihalgazi İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları.....	4
Tablo 3.	Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022).....	5
Tablo 4.	Mihalgazi İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020).....	6
Tablo 5.	Mihalgazi İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016- 2020) (Dekar).....	9
Tablo 6.	Mihalgazi İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020)(Ton).....	9
Tablo 7.	Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)...	10
Tablo 8.	Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2019).....	10
Tablo 9.	Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2019).....	11
Tablo 10.	Mihalgazi İlçesi Hayvancılık Verileri (2019).....	11
Tablo 11.	Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı (2019).....	12
Tablo 12.	Mihalgazi İlçesi Tarımsal Veriler.....	12
Tablo 13.	Mihalgazi İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019).....	13
Tablo 14.	Mihalgazi İlçesi Arıcılık Verileri (2019).....	13
Tablo 15.	Mihalgazi İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019).....	13

ŞEKİLLER

Şekil 1.	Mihalgazi İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri....	2
Şekil 2.	Corine 2018 Eskişehir İli Mihalgazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	2
Şekil 3.	SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri.....	5

GRAFİKLER

Grafik 1.	Mihalgazi İlçesi Nüfus Piramidi (2019).....	4
Grafik 2.	Mihalgazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 3.	Mihalgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019).....	8

KISALTMALAR

TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
--------------	---------------------------

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Mihalgazi
İl Merkezine Uzaklık	36 km
Yüzölçümü	109 km ²
Bitki Örtüsü	Nemli orman, kuru orman, maki, psödomaki
Nüfus Sayısı (2019)	3.138
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2023)	%66,95
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	4. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Ana metal sanayii
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Nar, Roka, Maydanoz
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	Var
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Termal Turizm
Somut Kültürel Miras	Sakarılıca Kaplıcaları, Tozman Düdeni Mağarası, Avlakkaya Kanyonu, Sarıcakaya-Mihalgazi-Sakarılıcaları Yol Antrenman Parkuru
Somut Olmayan Kültürel Miras	Oya Örücülüğü, Kanaviçe İşleme
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.225
Doğalgaz Altyapısı	-
Jeotermal Kaynak	Var
Maden Rezervleri	-

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına BEBKA tarafından çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Eskişehir ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atık oluşturması amaçlanan bu çalışma kapsamında Eskişehir'in kırsalda yer alan ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

1. TARİH

Eskişehir çevresinde yapılan prehistorik araştırmalar, bölgede paleolitik (Eskitaş) döneminde yerleşmeler olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bizanslılar döneminde ilçeni yer aldığı Orta Sakarya Vadisinin etkin olarak yerleşilen yerlerinden olduğu bilinmektedir. Yörenin Bizanslılardan beri yerleşim yeri olduğu, çeşitli kesimlerinde bulunan ve günümüze kadar erişebilen bazı tarihi kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Selçuklular döneminde merkezi Eskişehir olan Sultanönü Sancağına bağlı olan yöredeki Sakarya nehri boyundaki köylerin tamamı 1466'daki tarihlerden beri bilinmektedir. Ertuğrul Gazi'nin Söğüt 'te Osmanlı Devleti'nin temellerini atarken, özellikle kış aylarında Sakarya nehri boylarında askerlerini barındırdığı bilinmektedir. Yöre 1292'de Müslümanlığı seçerek Osman Gazi ile birlikte çok sayıda sefere katılan Harmanlı Tekfuru Köse Mihal'e kılıç hakkı olarak verilmiştir. Bu nedenle Mihalgazi ilçesinin adını, Abdullah Mihalgazi 'den aldığı düşünülmektedir.

2. İDARİ YAPI

1944 yılına kadar Söğüt' e bağlı bir bucak iken, bu tarihten itibaren Eskişehir İline 1958 yılında Sarıkayanın Sarıcakaya adıyla İlçe olmasından itibaren buraya bağlanmıştır. 1967 yılında Belediye Teşkilatı kurulmuş, 20.05.1990 tarih ve 3644 sayılı Kanunla İlçe olmuş ve 14.08.1991 tarihinden itibaren de fiilen İlçe teşkilatı göreve başlamıştır. İlçe sınırları içerisinde 9 mahalle bulunmaktadır. Mihalgazi'nin kuzeyinde ve doğusunda Sarıcakaya ilçesi, batısında Bilecik ili ve güneyinde Eskişehir il merkezi bulunmaktadır.

- **İl Merkezine Uzaklık** : 36 km
- **Yüzölçümü** : 106 km²

Şekil 1. Mihalgazi İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

3. DOĞAL YAPI

3.1. İklim

Yazları sıcak ve kurak kışları ılıman geçen bir iklime sahiptir. Yüksek dağların arasında 214 metrelik rakımı ile, Karadeniz ve Akdeniz iklimleri arasında bir geçiş ikliminin yaşandığı Mihalgazi'de kışlar çok sert geçmemekte, en çok yağış ilkbahar ve sonbaharda görülmektedir. Yıllık yağış ortalaması 334 mm'dir. İlçede 1975 yılından bu yana ölçülen kış ayları için en düşük sıcaklık ortalaması -0,5 derecedir.

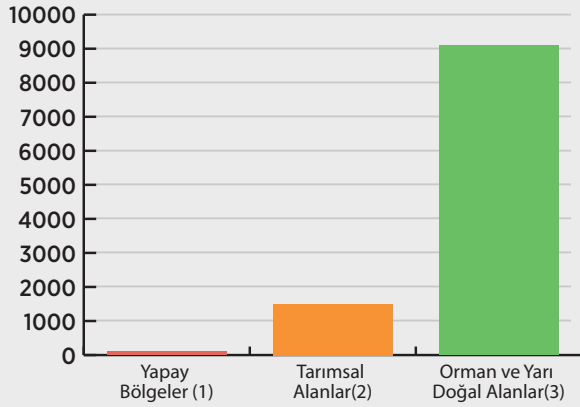
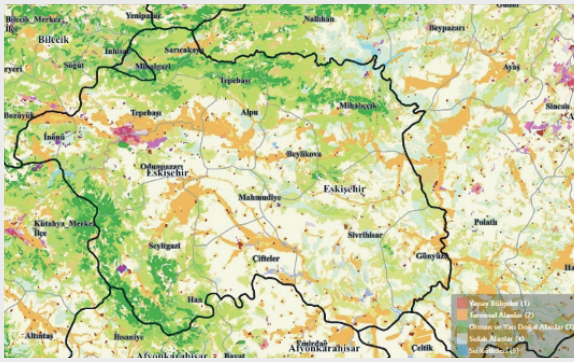
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

3.2.1. Bitki Örtüsü

Doğal bitki örtüsü; nemli 4 orman, kuru orman alanları ile maki (sürekli yeşil görünen ağaççık-çalılıklar) ve psödomaki (maki benzeri çalılıklar) alanlarından oluşmaktadır.

3.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 2. Corine 2018 Eskişehir İli Mihalgazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün orman ve yarı doğal alanlar ile tarımsal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

3.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Tablo 1. Mihalgazi İlçesi Jeotermal Kaynak

Jeotermal Alan Adı	Sıcak Su Doğal Çıkışı Adı	Kullanım Alanı
Sakarılıca	Sakarılıca	Kaplıcada, kaplıca tesisi ve sera ısıtılmasında

Kaynak: (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2020)

İlçenin en büyük turizm potansiyeli Sakarılıca Köyü'nde bulunan termal kaynaklardır. Sıcaklığı 43- 48° C arasında değişen ve debisi 3 lt/sn olan kaplıca suyu, yörede bulunan hamamlara kapalı bir kanalla ulaştırılmaktadır. Suyun, nevrit, nevralji, kronik romatizmal hastalıklar, kadın hastalıkları, diyabet, şişmanlık ve böbrek hastalıklarına iyi geldiği düşünülmektedir. Burada, termal bir otel bulunmaktadır. Tesis 12 ay boyunca hizmet vermektedir. Sakarılıca Mevkii, 17.10.1993 tarih ve 21731 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Turizm Merkezi ilan edilmiştir. Genellikle yerli turistlerin tercih ettiği Sakarılıca Bölgesi, turizm açısından gelişmeye açıktır.

4. SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus ve Demografik Yapı

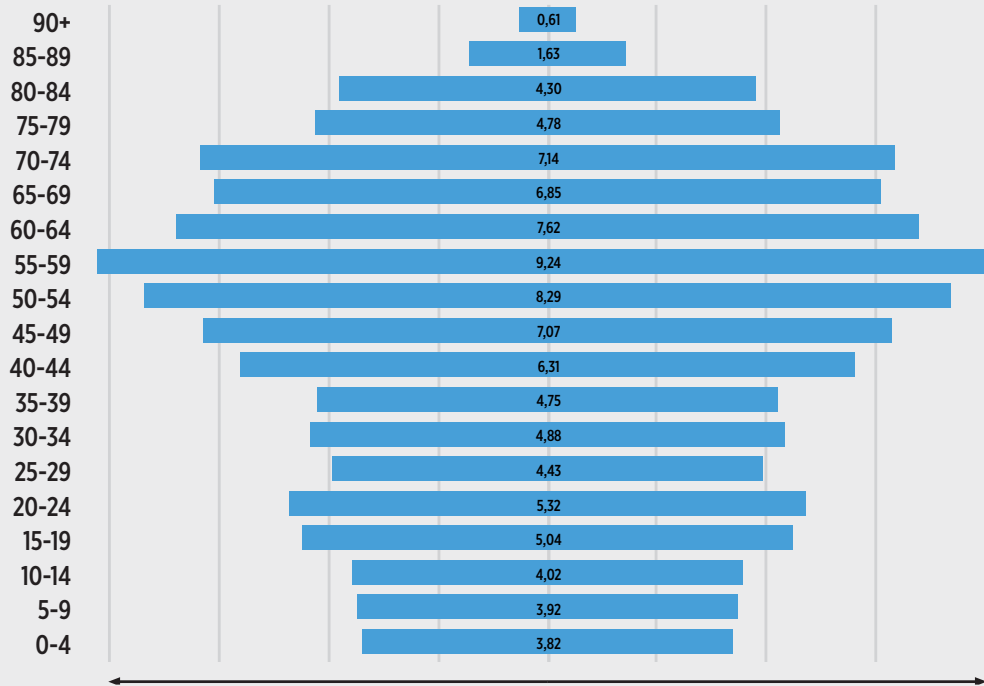
Tablo 2. Mihalgazi İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları

Yıl/Cinsiyet	2015	2016	2017	2018	2019
Erkek	2.224	2.247	2.274	1.653	1.555
Kadın	2.283	2.314	2.336	1.720	1.583
Toplam	4.507	4.561	4.610	3.373	3.138

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Mihalgazi ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %9,24 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun ilk sırada, %8,29 oranı ile 50-54 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,62 oranı ile 60-64 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede yaşlı bağımlı ve 50 yaş üstü çalışma çağı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Grafik 1. Mihalgazi İlçesi Nüfus Piramidi (2019)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

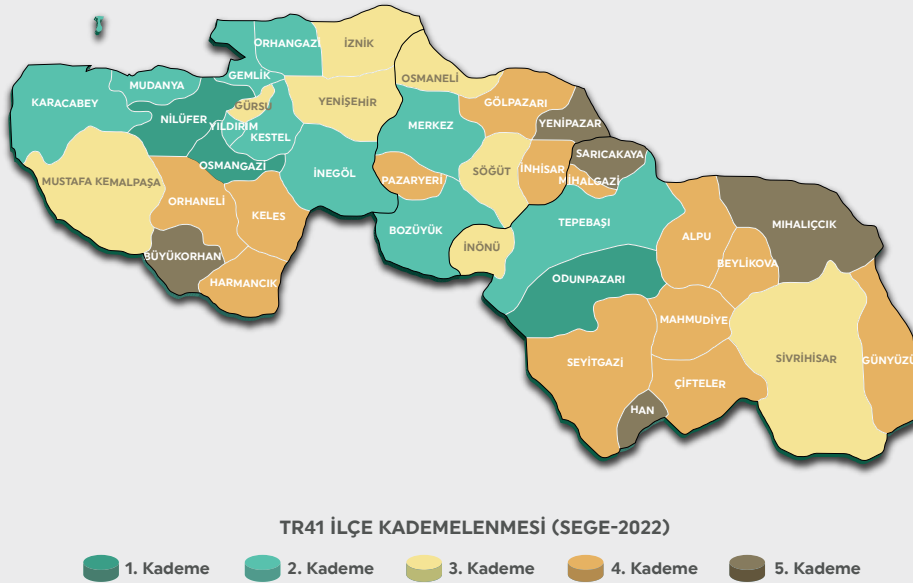
Mihalgazi ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması araştırmasında sosyoekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 595'nci, Eskişehir'deki ilçeler içinde ise 10 uncu sıradadır. İlçe, -0,452 puanlık skorla 4. kademede yer almıştır.

Tablo 3. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Mihalgazi	595	10	-0,452	4

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

Şekil 3. SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

4.3. Eğitim

Mihalgazi ilçesinde 2016-2020 yılları arasında ortaokul sayısı artmış, bir lise hizmete girmiş ve bir meslek lisesi eğitime ara vermiştir. Lise hariç tüm eğitim kurumlarında öğrenci sayısı düşmüştür. Öğretmen sayısı ortaokul bölümünde azalırken liseye eğitimin başlamasıyla öğretmen alınmıştır. Öğrenci sayısı, okul öncesi, ilkokul ve meslek lisesi öğretmen sayıları artış göstermiştir.

Tablo 4. Mihalgazi İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise Genel	Lise Meslek
Veri Türü	Yıl					
Okul Sayısı	2016	1	2	2	-	1
	2020	1	2	3	1	-
Öğrenci Sayısı	2016	42	116	122	-	41
	2020	31	103	70	22	27
Öğretmen Sayısı	2016	3	14	23	-	7
	2020	3	14	17	11	-
Derslik Sayısı	2016	3	23	-	-	5
	2020	3	24	-	5	-

Kaynak: Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2021

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 4
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 7
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 4
- Okuryazarlık oranı (2019) : %97,46

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS 2021 çalışmasında yer aldığı üzere; Mihalgazi'de ikamet eden öğrenciler yükseköğretim ve ortaöğretim için Eskişehir'i tercih etmektedir.¹

4.4. Sağlık

Eskişehir Sağlık İl Müdürlüğünden alınan 2019 yılı verilerine göre Mihalgazi ilçesine ait sağlık verileri aşağıdaki gibidir:

- Aile hekimliği birim sayısı : 1
- Hekim sayısı : 2
- Diş hekimi sayısı : 0
- Diğer sağlık personel sayısı (Eczacı, hemşire, ebe) : 8

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS 2021 çalışmasında yer aldığı üzere; sağlık hizmeti için Mihalgazi'de ikamet eden vatandaşlar Eskişehir'i tercih etmektedir.²

5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Doğa turizmi

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Sakarılıca Kaplıcaları, Tozman Düdeni Mağarası, Avlakkaya Kanyonu (Doğa sporları ve kampçılık), Sarıcakaya-Mihalgazi-Sakarılıcaları Yol Antrenman Parkuru (Doğa sporları)

Somut Olmayan Kültürel Miras: Oya Örücülüğü, Kanaviçe İşleme

İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019): 2

İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2019): %30,77

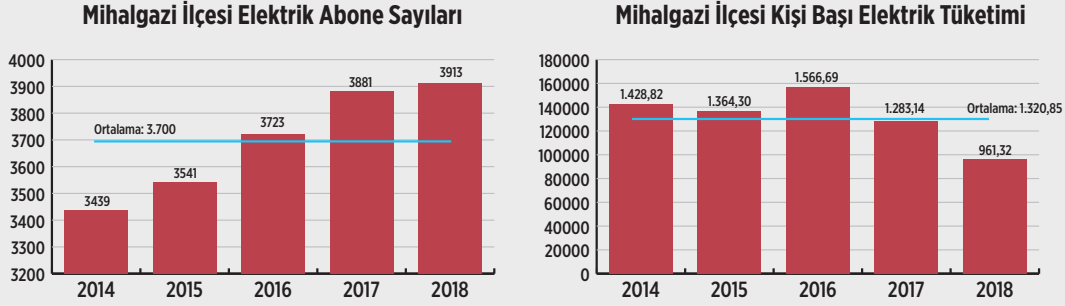
İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2019): 5,05

6. ALTYAPI

6.1. Elektrik

Mihalgazi ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda verilmiştir:

Grafik 2. Mihalgazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020

7. EKONOMİK YAPI

Mihalgazi ile Eskişehir arasında üç ana yol bulunmaktadır ve ilçenin şehir merkezine uzaklığı yaklaşık 52 km'dir. Mihalgazi ve Eskişehir arasındaki yükselti farkı, ilçeye giden yolların kullanışsız olmasına neden olmaktadır ve ilçe ekonomisinin olmazsa olmazlarından biri olarak, ilçenin il merkezine ulaşımının düzeltilmesi dile getirilmektedir. İlçe, Sarıcakaya'ya 4,6 km mesafededir. Bu nedenle hem Sarıcakaya hem de il merkezi ile yoğun etkileşim içindedir. Mihalgazi halkı Eskişehir'e genellikle eğitim, sağlık, ticaret ve alışveriş amaçları ile gitmektedir. İlçenin mikro klima bölgesinde olması, tarımda verimliliği ve çeşitliliği arttırmıştır. İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılıkla öne çıkmaktadır.

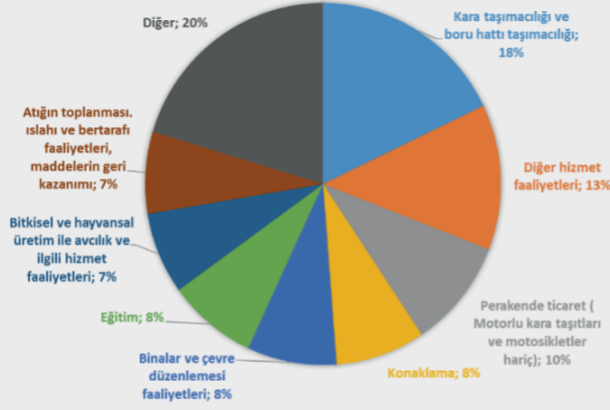
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Mihalgazi ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %39 oranında 4b (Bağ-Kur) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %31 oranı ile 4c (Kamu) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4a (SGK) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %30'dur.

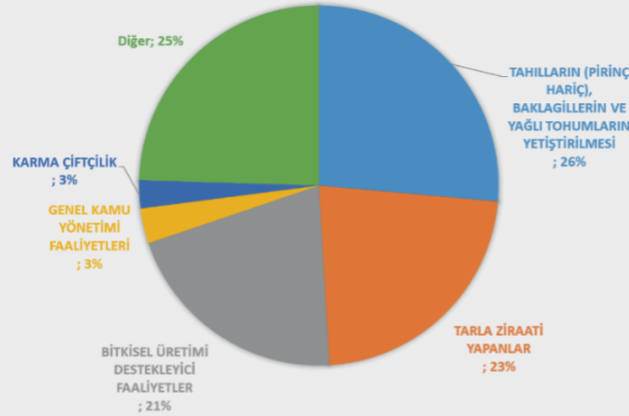
4a sigortalı çalışanlar arasında %20 oranı ile diğer kategorisinde kalan sektörler ve %18 oranı ile kara taşımacılığı v boru hattı taşımacılığı, 4b sigortalı çalışanlar arasında %26 tarımsal üretim ve %25 diğer sektörel sınıf öne çıkmaktadır.

Grafik 3. Mihalgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

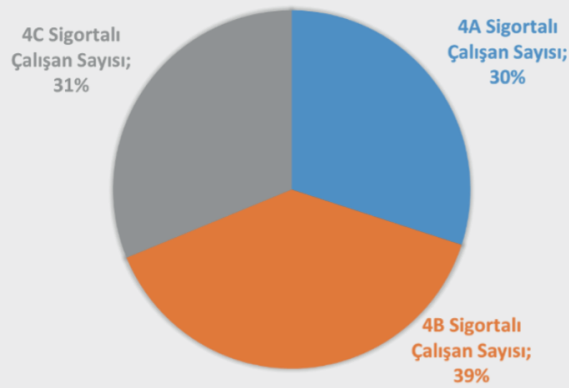
Mihalgazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mihalgazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mihalgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020

7.2. Tarım ve Hayvancılık

İlçenin iklimsel farklılığı, tarımda da ürün yelpazesinin diğer birçok ilçeye göre çok çeşitli olmasına olanak vermektedir. İlçede sebzeçilik, fide ve tohumculuk ve meyvecilik tarım alanında etkin olunan başlıca alanlardır. Roka, yeşil soğan, domates, biber, marul, lahana, nar ve zeytin yaygın olarak yetiştirilen tarım ürünleridir. İlçede örtü altı tarım da yaygın olarak yapılmaktadır. Toplamda 1510 dekarlık örtü altı tarım alanınının 1370 dekarı plastik seralardan, geri kalan 140 dekarı ise yüksek tünellerden oluşmaktadır. İlçede cam seracılık gelişmemiştir. Ayrıca ilçede yaygın biçimde tavuk yetiştiriciliği, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık da yapılmaktadır. İlçenin köylerinde de benzer ürünler yetiştirilmektedir.

Tablo 5. Mihalgazi İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016- 2020) (Dekar)

Tarım Alanı / Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	1.053	907	1.095	1.095	1.085
Nadas Alanı	53	170	68	54	77
Sebze Alanı	3.198	2.742	2.989	2.917	3.057
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	278	173	275	68	63
Plastik Sera	1.150	1.200	1.177	1.370	1.400
Yüksek Tünel	300	300	320	140	340

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 6. Mihalgazi İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton)

MİHALGAZİ									
2016		2017		2018		2019		2020	
Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Nar	401	Nar	433	Nar	419	Nar	419	Nar	422
Sofralık Zeytin	32	Sofralık Zeytin	34	Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	93	Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	81	Üzüm (Sofralık)	83
Erik	23	Erik	21	Erik	32	Sofralık Zeytin	32	Zeytin (Sofralık)	32
İncir (Yaş)	10	İncir (Yaş)	8	Ayva	21	Erik	17	Erik	14
Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)
Hıyar (Sofralık)	3.720	Hıyar (Sofralık)	3.600	Roka	3.900	Roka	4.190	Roka	4.004
Domates (Sofralık)	3.166	Domates (Sofralık)	3.123	Soğan (Taze)	3.640	Hıyar (Sofralık)	3.240	Hıyar (Sofralık)	3.000
Roka	2.521	Roka	2.236	Hıyar (Sofralık)	3.600	Soğan (Taze)	3.060	Maydanoz	2.370
Soğan (Taze)	2.398	Soğan (Taze)	1.960	Domates (Sofralık)	3.123	Domates (Sofralık)	3.000	Soğan (Taze)	2.350

Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	146	Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	56	Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	146	Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	72	Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	38
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	18	Bezelye (Yemlik)	25	Yonca (Yeşilot)	18	Yonca (Yeşilot)	24	Yonca (Yeşilot)	24
Yonca (Yeşilot)	18	Yonca (Yeşilot)	18	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	16	-	-	Mısır	5
-	-	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	15	-	-	-	-	Arpa	3

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 7. Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Nar	419	0,07
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	81	0,01
Sofralık Zeytin	32	0,01
Erik	17	0,01
Dut	7	0,01
Trabzon Hurması (Cennet Elması)	5	0,01
Zerdali	2	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 8. Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2019)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Roka	4.190	30,69
Tere	1.008	15,21
Semizotu	498	10,10
Maydanoz	2.390	2,57
Soğan (Taze)	3.060	2,15
Dereotu	60	0,69
Marul (Kıvrıkcık)	720	0,36
Ispanak	495	0,22

Hıyar (Sofralık)	3.240	0,19
Biber (Sivri)	1.291	0,14
Biber (Dolmalık)	517	0,14
Brokoli	90	0,11
Marul (Göbekli)	210	0,10
Patlıcan	600	0,07
Karnabahar	120	0,05
Biber (Salçalık, Kapyra)	598	0,05
Domates (Sofralık)	3.000	0,03
Lahana (Kırmızı)	53	0,03
Turp (Kırmızı)	54	0,03
Pırasa	55	0,02
Kabak (Sakız)	63	0,01
Lahana (Beyaz)	60	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 9. Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2019)

Bitki Adı	Üretim Miktarı (Ton)
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	72
Yonca (Yeşil Ot)	24

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 10. Mihalgazi İlçesi Hayvancılık Verileri (2019)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Et Tavuğu Sayısı	75.000	0,03
Koyun ve Keçi	2.551	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 11. Mihalgazi İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı (2019)

Sera Türü	Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Plastik Sera	Maydanoz	1.260	66,60
Plastik Sera	Roka	2.860	64,94
Yüksek Tünel	Roka	770	57,94
Plastik Sera	Tere	798	53,16
Plastik Sera	Soğan (Taze)	1.600	42,37
Plastik Sera	Semizotu	280	22,56
Yüksek Tünel	Maydanoz	330	21,87
Yüksek Tünel	Soğan (Taze)	560	16,49
Yüksek Tünel	Biber (Salçalık, Kapyra)	63	11,58
Yüksek Tünel	Semizotu	105	5,95
Yüksek Tünel	Marul (Göbekli)	30	1,12
Plastik Sera	Marul (Kıvırcık)	390	1,03
Plastik Sera	Marul (Göbekli)	120	0,98
Yüksek Tünel	Marul (Kıvırcık)	150	0,62
Plastik Sera	Hıyar (Sofralık)	3.240	0,52
Plastik Sera	Biber (Dolmalık)	300	0,47
Plastik Sera	Biber (Salçalık, Kapyra)	360	0,33
Yüksek Tünel	Domates (Sofralık)	540	0,29
Yüksek Tünel	Biber (Dolmalık)	37	0,26
Plastik Sera	Biber (Sivri)	413	0,22
Yüksek Tünel	Biber (Sivri)	113	0,09
Plastik Sera	Fasulye (Taze)	20	0,08
Plastik Sera	Domates (Sofralık)	2.220	0,07

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 12. Mihalgazi İlçesi Tarımsal Veriler

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ekilen Alan (Dekar)	1.370	1.637	1.469	1.644	1.491	1.577
Toplam Çiftçi Sayısı	1.280	1.275	1.262	1.245	1.235	1.225
ÇKS' ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	218	233	191	213	230	227
ÇKS' ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	1.062	1.042	1.071	1.032	1.005	998

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

Tablo 13. Mihalgazi İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019)

Hayvansal Üretim	Üretim Miktarı (Ton)
Sığır Sütü (Kültür Melezi) (Manda Sütü Hariç)	502,22
Keçi Sütü (Kıl Keçisi ve Diğerleri, İşlenmemiş)	26,64
Koyun Sütü (Yerli ve Diğerleri, İşlenmemiş)	40,94
Sığır Sütü (Yerli) (Manda Sütü Hariç)	20,31
Sığır Sütü (Kültür) (Manda Sütü Hariç)	242,15

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 14. Mihalgazi İlçesi Arıcılık Verileri (2019)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)
3	-	180	180	0,9

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 15. Mihalgazi İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019)

İşletme Sayısı	Kutu Sayısı	Yaş Koza Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
3	6	0,137	0,15

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

7.3. Sanayi

İlçedeki Sanayi Sektörleri: Ana metal sanayi

Tablo 15. Mihalgazi İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı

Firma Sayısı:	2
Kapasite Raporu Sayısı:	2
Toplam Çalışan Sayısı:	6
Toplam Açık Alan (m²):	1.000
Toplam Kapalı Alan (m²):	400

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

7.4. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

Mihalgazi'de metal işleri ağırlıklı iş yerlerinin konumlandığı bir küçük sanayi sitesi bulunmaktadır.

8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ

- Termal Turizm potansiteli
- Kırsal turizm ilgili potansiyeli
- Eskişehir Merkez-Sarıcakaya otoyolu projesi
- Yenilenebilir enerji kaynak potansiyeli
- Verimli tarım arazileri

- Eskişehir Merkez ve İlçe arasında ulaşım sorunu (çalışmalar devam ediyor)
- Genç nüfusun ilçeden göçü
- Konut satışının azlığı, barınma ve konaklama imkanlarının azlığı
- Tarımda aşırı ilaçlama ve kimyasal kullanımı

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- İlçe, yer altı suları ile (Sakarılıca Kaplıcaları) Termal Turizm, doğal güzellikleri ile Kırsal Turizm potansiyeline sahiptir.
- Yapımı devam eden Eskişehir Merkez – Sarıcakaya Otoyolu projesi ilçeye ulaşımı kolaylaştıracaktır.
- İlçede bulunan yeraltı suları ve ilçenin güneşli gün sayısı değerlendirildiğinde yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili önemli potansiyele sahiptir.
- Sahip olduğu verimli tarım arazileri ilçenin gelişmesine katkıda bulunmaya devam edecektir.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- Genç nüfusun göç eğiliminde olması bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini yavaşlatabilir ve ortalama yaşın artmasına sebep olabilir.
- Ulaşım için kullanılan karayollarının durumu ilçenin zayıf yönlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.
- İlçede görevlendirilen kamu görevlilerinin barınma ihtiyacını karşılayacak konut sayısı azdır. Belirtilen bu sorun yeni evlenen, ilçede ikamet etmek isteyen genç nüfusun ve mevsimlik tarım işçisi olarak ilçeye gelmiş sonrasında ilçede kalmak isteyen kesiminde karşısına çıkmaktadır.
- Tarımda aşırı ilaçlama ve kimyasal kullanımı üretilen ürünlerin kalitesini etkilemektedir.

SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında bir tarım ilçesi olan Mihalgazi'de, meyve üretiminde nar ve üzüm, sebze üretiminde hıyar (sofralık), domates (sofralık) ve roka ön plana çıkmaktadır. Özellikle ilçede roka üretiminde son yıllarda meydana gelen artış sayesinde ilçenin roka üretiminin Türkiye üretimindeki payı %30,69 gibi büyük bir rakama ulaşmıştır. Üretilen ürünler İstanbul ve Ankara illerine gönderilmektedir. Önemli bir tarım ilçesi olması rağmen çiftçilerin ilaçlama, budama vb. konularında problem yaşamalarından dolayı üreticilerin konu hakkında bilgilendirilmesi, aşırı ilaçlamanın önüne geçilmesi ve ilaçlama sonucu ortaya çıkan zirai atıkların uygun şekilde bertaraf edilmesi ile alakalı çalışmalar yapılabilir. Tarımsal üretimde verimliliği artırmak adına, üretimden kaynaklı atıkların (sebze meyve atıkları) değerlendirilmesi bağlamında çalışmalar yapılabilir.

İlçede tarımsal üretimde önemli bir konuma sahip olan seracılık faaliyetleri ile ilgili modern seraların özendirilmesi için pilot sera çalışmaları yapılarak çiftçiler konu hakkında bilgilendirilebilir.

İlçede önemli üretim miktarına sahip olan cennet hurması, domates, biber gibi ürünlerin katma değerinin artırılması için kurutma tesisi yatırımına yönelik çalışmalar yapılabilir. İlçedeki zeytin üretiminin artırılması için çalışmalar yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda konu hakkında bilinçlendirme çalışmaları ile birlikte (üretimin artması durumunda) zeytin yağı sıkım tesisi kurulması ve ticari ürün haline getirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

İlçede ve Orta Sakarya Vadisi'nde tarımsal üretim yapanların yüksek miktarda plastik kasaya ihtiyaçları bulunmaktadır. İlçe ve bölge bu ihtiyaını İstanbul'dan karşılamaktadır. Bu ihtiyaın ilçede çözümü adına, plastik kasa üretim tesisi ile ilgili çalışma yapılabilir.

Ata tohumu, yerli tohum/fidan kullanımının ilçede çok yaygın olmadığı yapılan görüşmelerde kayıt edilmiştir. Ata tohumunun kullanımın yaygınlaştırılması, çiftçilerin bu konuda da bilinçlendirilmesi ve ilçede ki üreticilerin Ata tohumuna kolaylıkla ulaşmaları adına çalışmalar yürütülebilir.

İlçe nüfusunun 2017 yılından itibaren azalma eğiliminde olduğu, yaşlı bağımlı ve 50 yaş üstü çalışma ağı nüfusun yoğunluğu oluşturduğunu yukarıdaki verilerden yola çıkarak söylemek mümkündür. İlçede görevlendirilen kamu görevlilerinin barınma ihtiyaını karşılayacak konut sayısı çok azdır. Belirtilen bu sorun yeni evlenen, ilçede ikamet etmek isteyen genç nüfusun ve mevsimlik tarım işçisi olarak ilçeye gelmiş sonrasında ilçede kalmak isteyen kesiminde karşısına çıkmaktadır. Bu anlamda sosyal tesis ve konut eksikliğinin giderilmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir. Ayrıca özellikle kiş aylarında ilçeye gelen mevsimlik işçilerinde geçici barınma sorunu yaşadıklarından dolayı bu sorunun çözümü için çalışmalar yapılabilir.

İlçede termal turizm potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyeli değerlendirmek adına kurulan tesisler yoğun talep görmektedir. Tesislerin hizmet kapasitesinin geliştirilmesi adına iletişim altyapısı ile ilgili eksikliklerin giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca tesislerin hizmet kalitelerinin yükseltilmesi ve hizmet çeşitliliğinin artırılması sonucu mevcut talebin artması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

(2021, 12 20). Yer-Sis: www.yersis.gov.tr adresinden alındı
Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020).
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).
Eskişehir Ticaret İl Müdürlüğü. (2020).
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. (2020).
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).
Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortlı ve İş Yeri İstatistikleri.
Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).
Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mahallesi Damlalar Sokak No:28 Kat/4
Daire/27-28 Zeno İş Merkezi
Tepebaşı, Eskişehir

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 222 231 31 24
E-Posta: eskisehir@bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis

Işıktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 224 211 13 29
E-Posta: bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr